

POSUDOK HABILITAČNEJ PRÁCE

Téma: Aktuálne súvislosti rómskej identity a kultúry

Autorka: PhDr. Monika Štrbová, PhD.

Oponent: prof., PhDr. René Lužica, ArtD.

Náročnosť spracovania riešenej problematiky práce

Zámerom autorky bolo vytvorenie syntézy doterajšej vlastnej vedeckej a publikačnej práce. Predložená syntéza je však tematickou. Len okrajovo sa odvoláva na svoju vedeckú a publikačnú prácu. Ťažisko náročnosti a tým aj kvalita syntézy sa opiera najmä o externých autorov. Tu však musíme konštatovať, že nie každá publikácia s ISBN je aj kvalitná a aktuálna. Napr. Pekárek (1997) vychádza z poznatkov o Rómoch z obdobia tvorby zákona o zákaze kočovania (č.74/1958, Zb.). Matulay (2000) tvrdí, že hlavný zákon výchovy v rómskych rodinách je voľnosť. Vodička (2003) tvrdí, že rómske rodiny vykazujú nízku rozvodovosť, nepočíta so skutočnosťou, že väčšina rómskych manželstiev je tvorená druhom a družkou. Anachronizmom je tvrdenie o putovaní Rómov z Indie do Európy. V Indii kastu Rómov nikto nepozná. Delenie ľudí na plemená je ako vystrihnuté z vedeckých publikácii 50. rokov 20. storočia. Predstieraný postsocialistický humanizmus je zrejmy u nasledujúcich autorov: Cangár (2003), Fabiánová (2005), Tamášová (2006), Botošová (2008), Mlýnková (2011), Matulay, Božík, Valach (2011), Rádl (2013). Uvedeným autorom a autorkám chýba terénna výskumná skúsenosť, kritický, analytický názor. Môžeme konštatovať, že mnohé citácie znižujú úroveň predloženej práce a relativizujú progresívnejšie, analytickejšie citácie (Dzambazovič, Jurásková, Davidová, Hurrle, Jakoubek a iní).

Posúdenie úrovne spracovania práce

Úroveň spracovania témy naráža na rozdielnu úroveň spracovania jednotlivých kapitol. Prvá a druhá sú skôr informačnými, ktoré však nemôžu obsiahnuť chronológiu historického vývoja a kultúry Rómov (vždy niečo dôležité bude chýbať). Analytickejšie spracovanie úvodných kapitol by vyžadovalo dlhší čas. Tretia a štvrtá kapitola sú analytickejšie. Je zrejme, že autorka sa lepšie orientuje v obsahu uvedených kapitol. Do určitej miery je zbytočné klásť dôraz na niektoré etnografické témy (rodinné zvykoslovie) a pritom vynechať témy rómskej hudby, odevnej kultúry, stravovania atd..Uvedené citácie sú ideálnym obrazom tradičnej rómskej kultúry, na rozdiel od reality spôsobu života ľudí napr. na Orechovom dvore. Predloženému textu chýba väčší priestor prezentovať názory kandidátky. Obrniť sa citáciami je výhodná taktika, ale raz musí kandidátka prísť s „kožou na trh“. Tu zostala za očakávaním. Úroveň spracovania témy práce je štandardná. Chronickým nedostatkom je snaha vypovedať o všetkom a na nič nezabudnúť. V tomto prípade by bolo menej viac. Na strane druhej musím konštatovať, že vytvoriť kompaktný, bezchybný, vyvážený celok je veľmi zriedkavý jav.

Prínos a úroveň výsledkov práce

Práca by bola možno prínosnejšia ak by autorka vychádzala z kolektívneho výskumu na Orechovom dvore. Získané poznatky mohla konfrontovať s poznatkami autorov, ktorí riešili tú istú lokálnu problematiku (Mušinka, Scheffel, Kobes, Kužel a iní). Určite by sa kvalitatívne zmenili citované zdroje. Predloženej práci mnohí citovaní autori nepomáhajú. Konzervujú tradované poznatky ako kamenné monolity, ktoré stratili svoju platnosť. Sú skôr oživovanými spomienkami na dobu kedy veda mala potvrdiť zaostalosť, neschopnosť tzv. cigánskeho obyvateľstva, ktoré sa stalo za socializmu objektom sociálneho experimentu asimilácie „inej podkultúry“. Následky asimilačnej štátnej politiky zažívame do súčasnosti. Predložená práca je aj dôkazom našej názorovej rozkolísanosti, odborného tápania, ktoré nedokáže vyprodukovať tie správne impulzy pre prax. Autorka v tomto rozporuplnom procese nie je sama, sme v ňom všetci.

Posúdenie formálnej stránky práce (jazyk, štýl, štruktúra)

Formálna stránka nevykazuje závažné nedostatky. Práca po formálnej stránke je štandardnou..

Explicitne vyjadrený návrh na udelenie (resp. neudelenie) vedecko-pedagogického titulu docent

Po oponentskom posúdení a preštudovaní plnenia kritérií pre habilitačné konanie na FF UKF odporúčam prijať habilitačnú prácu PhDr. Moniky Štrbovej, PhD. a po úspešnej obhajobe udeliť titul docent v odbore kulturológia.

Bratislava, 9.3.2022

prof., PhDr. René Lužica, ArtD.